

Dünyayı Batılaştırmak (3)

Bizim için bu hayatta önem arz eden, Batı ve Doğu değer, kavram ve kültürleri arasında Batı değerleri lehine bizim hızla entegrasyon yerine asimilasyona zorlanmamızdır. Bu nedenlerle gelecek nesillerimizin bizim inanç, kültür, değer ve kavramlarımızı taşıması ve devam ettirebilmesi için günümüz dünyasında sık-sık karşımıza çıkan, “Batı Geleneği”nin tüm gezegenimizi değerleri doğrultusunda asimile etme çalışmalarına karşı tek önlem inanç, değer, kavram ve kültürlerimizin sözde değil özde yaşayarak, uygulayarak yaşatılmasıdır. Batı değerleri taşıyıcıları, her devirde Doğu değerlerine karşı gizli veya açık düşmanlık duygusu ile hareket ederek karşı değer ve kavramları asimile etme çabasından asla vazgeçmemişlerdir. Hıristiyanlığa dayanmak isteyenlerin bile bazen bu duygunun tutsağı olduklarını ve hatta ipesapa gelmeyen bazı “karşıtlıklar” bulabilmek için çevreyi kolladıklarını kabul etmek gerekir. Bazı şeylerin Hıristiyanlıkta ve Doğu öğretilerinde, üstü örtülü de olsa neredeyse özdeş biçimlerde bulunması karşısında bunların her iki durumda aynı anlama gelmediğinin, hatta birbirine taban tabana zıt anlamları olduğunun söylenmesi hep zihni alışkanlığın sonucudur. Böyle ifadeleri kullananlar, niyetleri ne olursa olsun, dış-biçim’lerdeki farklılıkların ardında yatan temel özdeşliği göremedikleri ve hatta bu özdeşliğin apaçık ortaya çıktığı durumlarda onu görmezlikten geldikleri için, geleneksel öğretileri anlamak konusunda kör cahil olduklarını da böylece açığa vurmuş oluyorlar. Üstelik bunların Hıristiyanlık anlayışları da kapsamlı bir sentez olan gerçek geleneksel öğreti düşüncesiyle bağdaştırılamayacak kadar yalındır. Bunlar temel ilkelerden yoksun oldukları için, adına modern yaşam dedikleri sözde modern özde çağdışı, yobaz tavır ve uygulamaların etkisinde sandıklarından çok daha fazla kalarak gelenek ve neredeyse tüm insani değerlerden yoksun bireyselleşmiş bencil toplumlar yaratma çabalarını aralıksız sürdürdükleri için, hiç şüphesiz bizim geleneksel, manevi ve kültürel değerlere verdiğimiz anlamı algılamamaktadırlar.

Çağımızın belirgin özelliği olan zihni kargaşanın bir sonucu olarak, “gelenek” kelimesi de hiçbir anlamı olmayan, birbirinden değişik ve çoğunlukta önemsiz şeyler içinde, hiçbir ayırım gözetmeksizin kullanılmaktadır. Aynı şekilde “din ve manevi değerler içinde gerçek mana ve anlamından uzak geleneksel ve kültürel bir değer algısı oluşturma çaba ve amaçları da analiz ederek yeni nesillerin bu planlı işleyen çarklar arasında manevi ve insani tüm değerlerini yitirip kaybolmadan önlemler almalıyız. Bu tür yanlış uygulamaları, tekabül ettikleri düşüncede de bir

çeşit soysuzlaştırmayı amaçladıklarından dolayı her eylem ve söylemleri tedbirle karşılanmalıdır. Kendisini gelenek, maneviyat ve kültürel değerlerin temsilcisi gösterenlerin, özellikle söylem ve eylemlerinde söz ve irade sahibi olması düşünce ile uygulamalarında da samimiyet görmeliyiz. Hangi şartlar altında olursa olsun, bu değerlerin beşeri düzlemde politik, maddi, mevki ya da şöhret amaçlı kullanılmasına karşı koymalıyız. Bir felsefe; felsefenin sahip olabileceği en mükemmel niteliklere sahip olsa bile (aklın dışında kalanları fiilen inkâr etmese de) bütünüyle akla dayandığı, ilhamdan yoksun beşeri bir yapı, başka deyişle, bir ırkın veya bir dönemin zihniyetini yeniden temellendirmede kullanılabilecek “allame” bilimi değildir.

Bir yitik gelenek ancak yaşayan bir geleneksel ruhla ilişkili kurulursa onarılıp yeniden canlandırılabilir Bu ruh, sadece Doğu’da İslami yaşamda hala bütünüyle yaşamaktadır. Ancak Batı’nın geleneksel yani insani ruha dönmek konusunda istek ve çaba göstermek yerine insan varlığının son yaşamsal şansı olan İslam değerleri ile birlikte tüm Doğu kültür, değer ve kavramlarını asimile etme savaşı vermektedirler. Algılamak istemedikleri bu amaç ve gayeleri istekten öteye asla geçemez. Şimdiye kadar “ anti-modern” bir tepki amacıyla ortaya çıkan bir-iki akım, bu bakımdan insanın güvensizliğini doğrulamaktan başka bir işe yaramadı. Zira bunlar olumsuz ve eleştirel açıdan kuşkusuz çok gelişmiş olmakla birlikte, gerçek “ entelektüelliğin kuruculuğundan uzak kalmışlar ve nispeten dar bir zihni çerçevede, sınırlı bir başarı göstermişlerdir. Yine de bu tür girişimler daha birkaç yıl öncesine kadar en küçük izlerine bile zor rastlanan bir zihni seviyeyi işaret etmektedirler. Eğer artık bazı Batılılar modern uygarlığın her şeyi hiçe sayan maddi gelişmesiyle yetinmeyebiliyorsa, bu tüm gezegenimiz için, esenliğe çıkma umutlarının henüz büsbütün yitirilmediğinin belirtisidir.

Bu nasıl gerçekleşir ve hangi yolla olursa olsun Batı’nın kendi geleneğine dönmesi, Doğu’yla Batı arasındaki karşıtlığı ortadan kaldıracaktır; çünkü bu karşıtlık Batının gezegenin tüm inanç, kültür, değer ve kavramlarını asimile etme savaşına sapmış olmasından kaynaklanmaktadır. Geleneksel bakış açısıyla gelenek düşmanı bakış açısının karşıtlığından ne bir fazla ne bir eksiktir. Geleneğe dönüşün ilk sonuçlarından biri de Doğu’yla Batı’nın kültürel anlamda ortak değerlerde entegrasyon alanları yaratılarak, eşdeğer öğelere sahip uygarlıklar alanlarında ortak hoş görü ortaklıkları yaratılarak gezegenimizin yaşanabilir hale gelmesi sağlayabilmektir. Anlaşabilmek ancak bu tür ortak öğeleri olan uygarlıklar arasında söz konusu olabilir; çünkü bu ortak öğeler anlaşmanın etkin bir biçimde gerçekleşmesi için gerekli olan sağlam zemini oluştururlar. Nasıl bir kılığa bürünmüş olursa olsun, gerçek geleneksel tavır her zaman her yerde aynıdır. Değişik zihni ortamlara, farklı zaman ve yer şartlarına göre özellikle uyarlanmış

değişik biçimler, bir ve aynı gerçeğin farklı ifadelerinden başka bir şey değildir. Ama görünüşteki çokluğun altında yatan bu asli birliği görebilmek için katıksız “entelektüelite alanına adım atmak gerekir.

Dahası, sonuç çıkarma, uyarılma gibi yollarla her şeyin kendisinden türetildiği ilkeler de bu “entelektüel” alanda yer alır. Bu yüzden, eğer gerçekten uzun vadeli bir anlayış birliğine ulaşmak isteniyorsa, her şeyden önce bu ilkeler üzerinde anlaşmaya varılmalıdır. Çünkü bunlar, en temel şeyleri temsil etmektedirler ve hatta bunlar tam anlamıyla kavrandı mı anlaşma kendiliğinden gelir. Bilginin öz-halini veya gerçek metafizik bilgiyi oluşturan “ilkeler bilgisi” ilkelerin kendisi gibi evrenseldir. Bu yüzden bireysel tutarsızlıklardan bütünüyle uzaktır. Buna karşılık, uygulama alanına geçer geçmez bireysel tutarsızlıklar ister istemez işe karışacaktır. Bu katıksız “entelektüel alan” aynı zamanda, değişik zihniyetleri birbirine uyarlamak için çaba göstermeyi gerektirmeyen biricik alandır. Üstelik böyle bir iş bir kere başarıldıktan sonra geriye sadece bütün özel alanlarda anlaşmaya varabilmek için sonuçları geliştirmek kalmaktadır, çünkü her şey dolaylı veya dolaysız bir ilke birliğine dayanmaktadır.

Buna karşılık, ilkelerde anlaşmaya varmadan diğer tikel alanların herhangi birinde varılacak anlaşma, her zaman gerçek bir anlayış birliğinden çok diplomatik uzlaşma niteliği taşıyan, çok esnek ve kırılabilir “anlaşma” olacaktır. Bu yüzden bir kere daha belirtelim ki, gerçek bir anlayış birliği, aşağıdan yukarıya değil ancak yukarıdan aşağıya doğru işleyebilir. Bu iki anlamda doğrudur. İşe en tepeden yani ilkelerden başlayıp derece, derece çeşitli uygulama aşamalarından geçerek aşağıya doğru inmek ve bunu yaparken de bu aşamalar arasındaki “hiyerarşik” bağımlılığa titizlikle uymak gerekir. Mahiyeti gereği, bu işi ancak bir seçkinler topluluğu gerçekleştirebilir. (“Seçkinler Topluluğu” derken kelimeyi en doğru ve en ileri anlamda kullanıyor bir “entelektüel” seçkinler topluluğunu kastediyoruz. Zaten başka türlü de mümkün olmaz, çünkü görünüşteki toplumsal ayrımların bizi ilgilendiren bakış açısı bakımından hiçbir anlamı yoktur.)Tüm kararların politikacılar tarafından alınan günümüzde soyut çözümlerle asla bir sonuca varılamayacağı aşikârdır, entelektüel topluluklarca alınacak somut çözümler batı ve doğu toplumlarının anlaşma zeminini sağlam temellerle inşa edecektir.

Yukarıdaki gözlemler Batı uygarlığının sadece Doğu’yu gerçekten anlayabilmek için değil, kendi içinde bütünlük sağlayamadığı hızla yok olmakta olan değer, kavram ve kültürlerini Doğu kültürleri yerine koyma mücadelesi vermesidir, yani karşıt değer, kültür, kavram ve hata inançların asimilasyonuna çalışmasıdır.

Modern tavrıyla bir ve aynı şey olan gelenek düşmanı tavrın nelerden oluştuğunu enine boyuna açıklamak ve bu tavrın çağımızda olup biten her şeyde acımasız bir mantıkla ortaya çıkan sonuçlarına işaret etmek kalıyor. Kararlı bir “anti modern” olmak, hiçbir şekilde (eğer böyle bir deyim kullanılabilirse) “Anti Batılı” olmayı gerektirmez, çünkü böyle bir yaklaşım Batı’yı kendi düzensizliğinden kurtarabilecek biricik tavrı benimsemek demektir. Kaldı ki, kendi geleneğine sadık hiçbir Doğulu da meseleye başka türlü bakmaz. Batı’ya bu tür karşı çıkanların (ki bu gerçekten anlamsız bir tavidir) sayısı, Batı’ya modern uygarlıkla özdeşleştiği oranda karşı çıkanların sayısıyla karşılaştırılamayacak kadar azdır. Bugün bir de, “Batı’yı savunmak” tan söz eden bazı insanlar var. Her şeyi kaplamak ve bütün beşeriyeti kendi tutarsızlıklarının girdabına çekmek üzere olan, aslında Batı’nın kendisidir. Bu yüzden, “Batı’yı savunmak” lafi en azından aymazlıktır. Eğer gerçekten, söz konusu savunmanın Doğu’ya karşı yapılacağını söylemek istiyorlarsa ki belirli “ihtirazi kayıtlara” rağmen bunu söylemek istedikleri görülüyor. Bu söz tuhaf olmaktan da öte, haksızlıktır. Çünkü gerçek Doğu’nun kimseye saldırmak ve onu hâkimiyeti altına almak gibi bir düşüncesi olmadığıdır. İslam coğrafyası başta olmak üzere tüm doğu ulusları sadece, kendi bağımsızlığına dokunulmamasını ve kendisine ilişilmemesini istemektedir bu da evrensel ve yeterince haklı bir istektir. Aslında Batı’nın savunulmaya gerçekten ihtiyacı vardır, ama sadece kendi kendisine, sadece kendi eğilimlerine karşı... Çünkü bunların mantıki sonucunun Batı’yı kaçınılmaz bir biçimde yıkıma götüreceği bellidir. Bu yüzden, “Batı’nın savunulmasından değil de “Batının İslahı’ndan söz etmek daha yerinde olacaktır. Eğer bu “ıslahat” olması gerektiği gibi (yani gerçek bir geleneksel onarım restorasyon-) olabilirse, “Doğu’yu anlamalarını da doğal olarak beraberinde sağlayabiliriz. Biz ise önümüzde hala mühlet olduğunu ve modern uygarlığın hızla kendisine doğru koştuğu adil sonuçlar alınabileceğini düşünerek, gerek bu “ıslahat” a gerekse sözünü ettiğimiz bu anlama çabasına” gücümüz yettiğinde katkıda bulunmalıyız. Özellikle İslam âleminin bu felaketten kurtulması için, son yüzyıllarda dünyamızı kendi köhne değer, kavram, kültür ve inançları doğrultusunda asimile etme savaşı başlatan Batı toplumları ve değerlerine karşı her toplum ve birey inançları, kültürleri, değer ve kavramlarının koruyucusu olması bu asimilasyon istilasını defetme savaşı ve mücadelesini birlikte yapması elzendir. Bu bakış açısı ve analizle Doğu kültürlerinin ana unsuru olan yüce İslam ın asil mensupları Müslümanlara büyük görevler düşmektedir, gezegenimizi asimile etme savaşında en ön saflarda kendi inanç, değer, kültür ve kavramlarını koruyarak durmak dünyayı yaşanır hale getirecektir.